

“ДЭЛГЭР СУМЫН ӨРХ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО 2020” МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР 2020 ОНЫ ОРОН НУТГИЙН СОНГУУЛЬ

Бид дэлгэр сумын өрх бүрийг орлоготой, аз жаргалтай, аюулгүй, амар тайван амьдрах таатай нөхцөлийг бүрдүүлэх үүднээс **“ДЭЛГЭР ӨРХ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО 2020”** мөрийн хөтөлбөр, **“ИРГЭН БҮРД ОРЛОГО ӨРХ БҮРД ӨСӨЛТ”** уриатайгаар оролцох болно.

НЭГ. ДЭЛГЭР СУМЫН ИРГЭНИЙ ХӨГЖИЛ, ЭРХ ЧӨЛӨӨ

1.1. Өрсөлдөх чадвартай боловсрол

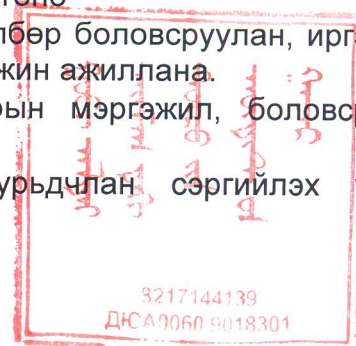
Бидний шийдэл

- Боловсролын салбарын багш, ажилтануудыг эрүүл мэндийн иж бүрэн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт жил бүр бүрэн хамруулах үүргийг ажил олгогч хариуцах ажлыг дэмжин ажиллана.
- Хүүхэд бүрийг хөгжүүлж, бүтээлч сэтгэлгээтэй, өөртөө итгэлтэй, аймаг сумынхаа байгаль, түүх, хэл соёл, уламжлалаар бахархдаг хүмүүжил олгох **“ЗАСАГТ ХАНЫ ХОТ АЙЛ”** зуслан хөтөлбөрийг сэргээн үргэлжлүүлнэ.
- Малчин өрхийн 6-8 настай хүүхдийг гэрээр сургах гэрийн сургалтын тогтолцоог бүрдүүлнэ.
- Сургууль, цэцэрлэгийн удирдлагыг мэргэшсэн, тогтвортой, улс төрөөс хараат бус байх нөхцөлийг бүрдүүлж, удирдах албан тушаалтныг чөлөөлөх, томилох асуудалд сумдын иргэдийн төлөөллөөс бүрдсэн **“БОЛОВСРОЛЫН ЗӨВЛӨЛ”**-ийн саналыг харгалздаг болгоно.
- Сургуулийг интернет орчинд суурилсан **“ЦАХИМ НОМ”**-ын сантай болгох ажлыг эхлүүлнэ.

1.2. ЭРҮҮЛ ИРГЭНТЭЙ ДЭЛГЭР

Бидний шийдэл.

- Хүнийг өвдөхөөс нь өмнө урьдчилан сэргийлэх үзлэг, оношлогоог өрх гэрийн түвшинд тогтмол хийдэг эрүүл мэндийн үйлчилгээний шинэ хэлбэрийг бий болгож, гэрийн эмчийн тогтолцоог шинээр бий болгоно
- Нийтийн биеийн тамир болон чийрэгжүүлэх хөтөлбөр боловсруулан, иргэдийн санаачлага, нэгдэл, албан, албан бус бүлгийг дэмжин ажиллана.
- Сумын эрүүл мэндийн төвийн залуу эмч нарын мэргэжил, боловсролыг тасралтгүй дээшлүүлэхэд анхаарна.
- Иргэн бүрийг насны бүлэгт нь тохирсон урьдчилан сэргийлэх үзлэг, оношилгоонд хамруулна.

- Аймаг, улсын болон бүсийн хэмжээний томоохон арга хэмжээ, фестиваль, уралдаан, тэмцээнд оролцоход дэмжлэг үзүүлнэ.

ХОЁР. ДЭЛГЭР СУМЫН ХҮРТЭЭМЖТЭЙ ЭДИЙН ЗАСАГ

2.1. Жижиг дунд бизнес

Бидний шийдэл

- Төрийн албанаас бизнесийн салбарт шилжсэн баялаг бүтээгч иргэдийнхээ бизнесийн эрхлэлтийн хөрөнгө оруулалтын анхны санхүүжилтийг ЖДҮ-ийн банкаар санхүүжүүлэхэд бодлогын дэмжлэг үзүүлнэ.
- Бизнес тучирдаг авилгын дарамтыг арилгах чиглэлд хүчтэй ажиллана. Технологийн дэвшлийг ашиглан авилгыг мэдээлэх, илрүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ.
- Төрийн зүгээс бизнес эрхлэгчдэд үзүүлж буй хүнд суртал, дарамтыг арилгаж, татвар төлөгч аж ахуйн нэгжүүддээ үйлчилдэг, зөвлөдөг тогтолцоог бий болгоно.

2.2. Хөдөлмөрийн зах зээл

Бидний шийдэл

- Төрийн албанаас бизнесийн салбарт шилжин баялаг бүтээх иргэдээ эдийн засгийн бодлогоор дэмжиж, орлогоо нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ.

2.3. Дэд бүтэц

Бидний шийдэл

- Орон нутгийн авто замын сүлжээг бий болгоно. /Сумын төвийг хямд өртөгтэй авто замаар аймгийн төвтэй нь холбох ажлыг эхлүүлнэ/
- Сумын айл өрхийг төвлөрсөн халаалтад холбох замаар хямд өртөг бүхий орон сууцтай болох боломжийг бүрдүүлнэ.
- Гуулин тосгоны нутгийн удирдлагын ордонг шинээр ашиглалтанд оруулна.

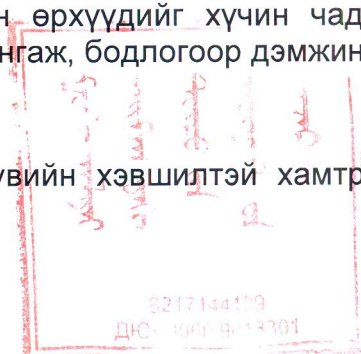
2.4. Эрчим хүч

Бидний шийдэл

- Цахилгаан эрчим хүчний үнэ тарифын загварыг боловсронгуй болгон зах зээлийн зарчимд тулгуурласан, хэрэглэгчдэд ээлтэй уян хатан систем нэвтрүүлнэ.
- Шинэ зууны малчин хөтөлбөр хэрэгжүүлж малчин өрхүүдийг хүчин чадал өндөртэй цахилгаан хэрэгсэл ашиглах боломжоор хангаж, бодлогоор дэмжинэ.

2.5. Хүнсний үйлдвэрлэл

- Дөрвөн улирлын хүлэмжийн төсөл хөтөлбөрийг хувийн хэвшилтэй хамтран хэрэгжүүлнэ.

- Байгаль цаг уурын өөрчлөлттэй холбоотойгоор малын билчээрийг усжуулах, худаг шинээр гаргах хөтөлбөрийг үргэлжлүүлнэ.
- Бэлчээрийн даацад тохируулан мал сүргийн бүтцийг сайжруулах бодлогыг боловсруулж, хэрэгжилтэд манлайлан оролцож байгаа малчдыг урамшуулах журмыг бий болгоно.

3.3. Мал аж ахуй

- Малыг тооноос илүү чанарт шилжүүлж, малын төрлийг зохистой харьцаанд хүргэж, эдийн засгийн ашигтай, технологид суурилсан мал аж ахуйг бодлогоор дэмжинэ.
- Махыг зах зээлд нэвтрүүлэх хяналтын горимыг сайжруулж, малыг вакцин, туулгад бүрэн хамруулан эрүүлжүүлэх ухаалаг хяналтын системийг нэвтрүүлэх ажлыг эхлүүлнэ.
- Хөдөөгийн малчин өрхийг дэмжин “Малжуулах хөтөлбөр”-ийг үргэлжлүүлнэ.
- Бэлчээрийн ашиглалттай холбоотойгоор сумын аварга малчныг шалгаруулах болзолыг шинэчлэн мөрдүүлж эхэлнэ.
- Газар тариалангийн бүс нутгийг түшиглэн мал бордох ажлыг хувийн хэвшлийн оролцоотойгоор эхлүүлнэ.
- Үхрийн үүлдэр угсааг сайжруулах “**ЭРТНИЙ МОНГОЛ ҮХЭР**” дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
- Ямааны үүлдэр угсааг сайжруулах хөтөлбөр хэрэгжүүлснээр нэг ямаанаас гарах ноолуурын гарцыг нэмэгдүүлж, чанарыг сайжруулах хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

3.4. Газар тариалан

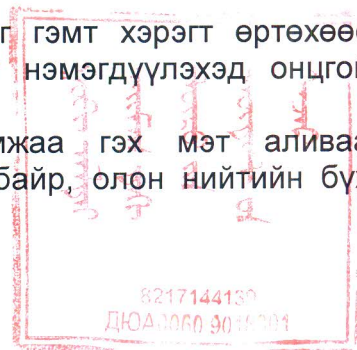
Бидний шийдэл

- Гуулин тосгоны усжуулалтын систем бүхий тариалангийн талбайг түшиглэн малын тэжээлийн ургамал тариалалтыг нэмэгдүүлнэ.
- Гуулин тосгоны услалтын систем сэргээн засварлаж, усалгаатай газар тариалалтыг нэмэгдүүлнэ.
- Гуулин тосгон, Баянтоорой тосгон болон Халиун сумыг түшиглэн малын тэжээлийн үйлдвэрийг шинээр байгуулж ашиглалтанд оруулна.

ДӨРӨВ. ХУУЛЬТАЙ ДЭЛГЭРЧҮҮД

4.1. Иргэнээ хамгаалдаг хууль

- Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, хүүхэд залуусыг гэмт хэрэгт өртөхөөс хамгаалах арга ажиллагааны хүртээмж, үр нөлөөг нэмэгдүүлэхэд онцгой анхаарна.
- Нас, хүйс, хөгжлийн ялгаа, бэлгийн чиг баримжаа гэх мэт аливаа төрлийн ялгаварлал, дарамт, хүчирхийллийг ажлын байр, олон нийтийн бүх

орчинд таслан зогсооход чиглэсэн үе шаттай арга хэмжээг тогтмол хэрэгжүүлнэ.

- Хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, гэр бүл, сургуулийн орчинд хүүхдийн эрхийг хангах, ажлын байран дахь бэлгийн дарамттай тэмцэх тогтолцоог боловсронгуй болгоход анхаарна.

4.2. Иргэндээ үйлчилдэг засаглал

- Сонгогдсон, томилогдсон төрийн албан тушаалтан нь ёс зүйн зөрчил гаргасан бол олон нийтээс уучлал гуйх үүрэгтэй эрх зүйн орчныг бий болгож, түүнийг огцруулах, чөлөөлөх хууль зүйн үндэслэлийг тодорхой болгоход анхааран ажиллана.
- Авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг, хууль бус шийдвэрийн улмаас учирсан хохирлыг барагдуулах механизмыг сайжруулна.
- Төрийн албаны удирдах албан тушаалтны тоог бууруулж, дарга нарын тансаглалыг таслан зогсооно.
- Төрийн албан хаагчидтай ашиг сонирхол болон хариуцлагын гэрээг хийж, жил бүр дүгнэдэг журмыг бий болгоно.
- Хууль сурталчлах, таниулах ажлын чанарыг дээшлүүлж, олон нийтэд хууль зүйн мэдээллийг шуурхай, үр дүнтэй хүргэх тогтолцоог сайжруулна.

4.3. Иргэн нь шийддэг нийгэм

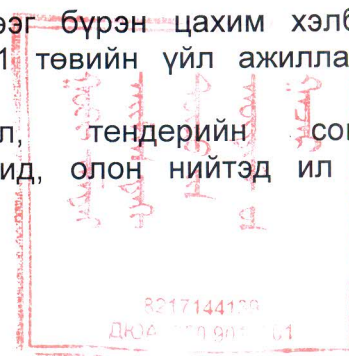
- Төрийн байгууллага, удирдах албан тушаалтан жил бүр иргэдэд ажлын тайлангийн сонсгол хийх, уулзалт хийх үүргийг хүлээнэ.
- Иргэддээ итгэж, анхан шатны нэгж дээрээ асуудлаа шийдвэрлэх зарчмыг нутгийн удирдлагад бэхжүүлэх, сайжруулахад баримталж, орон нутгийн эрх мэдэл, төсвийн боломжуудыг нэмэгдүүлнэ.
- Төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалт, хяналт хийх болон төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдийн үйл ажиллагаанд тавих иргэний болон хөндлөнгийн хяналтыг нэмэгдүүлнэ.
- Сумын газар зохион байгуулалт, олголтыг иргэдийн оролцоотой, иргэдэд нээлттэй ил тод байдлаар зохион байгуулах орон нутгийн журмыг боловсруулан мөрдүүлнэ.

4.4. Хөгжлийг дэмждэг хууль

- Иргэд, аж ахуйн нэгжийн төрөөс авах үйлчилгээг бүрэн цахим хэлбэрт шилжүүлнэ. Цахим өргөдөл, гомдлын 7048 11-11 төвийн үйл ажиллагааг идэвхижүүлнэ.
- Төрөөс зохион байгуулах аливаа төсөл, тендерийн сонгон шалгаруулалтыг авлига, сонирхлын зөрчлөөс ангид, олон нийтэд ил тод болгоно.

ТАВ. НОГООН ДЭЛГЭР

Бидний шийдэл

- Сумын хэмжээнд усжуулалт шаардлагатай бүс нутагт хөв цөөрөм байгуулж, усны нөөцийг хуримтлуулах замаар говь тал, хээрийг усаар хангах чиглэлээр ажиллана.
- Рашаан, булаг хамгаалсан, өөрийн хөрөнгөөр нөхөн сэргээсэн иргэн, аж ахуйн нэгжийг урамшуулна.
- Жил бүр өрх бүр мод тарьж хэвшүүлэх ажлыг сумын хэмжээнд зохион байгуулж “Ногоон Дэлгэр” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

5.1.2. Байгаль орчны тогтвортой хөгжил

- Газар зохион байгуулалт, төлөвлөлтийн үйл ажиллагааг шинэчилэн зохион байгуулж, иргэдэд нээлттэй, оролцоог хангасан байхаар зохион байгуулахаас гадна барилга байгууламж, хашааг шинээр барьж байгуулахад нийт эзэмшил болон өмчлөлийн талбайн 10- аас багагүй хувьд ногоон байгууламжийг хийхээр гэрээг байгуулах журмыг бий болгоно.
- “Жорлонгоо өөрчилъе” хөдөлгөөнийг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлж, сумын айл өрх бүрийг эко, эрүүл ахуйн стандартад нийцсэн ариун цэврийн байгууламжтай болгох замаар хөрсний бохирдолыг багасгана.

-*

